

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» (щодо участі держави у регулюванні ринку природного газу)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести до Закону України «Про ринок природного газу» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 27, ст.234) наступні зміни та доповнення:

1. Частину першу статті 2 викласти в такій редакції:

«1. Цей Закон спрямований на імплементацію зобов'язань України за двосторонніми та багатосторонніми міжнародними угодами (договорами), про умови доступу до мереж транспортування природного газу та про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу, за виключенням зобов'язань щодо встановлення цін і тарифів на внутрішньому ринку.».

2. Частину другу статті 2 викласти в такій редакції:

«2. Суб'єкти владних повноважень, а також суди при застосовуванні норм цього Закону беруть до уваги правозастосовну практику держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, зокрема рішення міжнародних судів, практику міжнародних організацій щодо застосовування положень актів міжнародного права, за виключенням обмеження повноважень щодо встановлення цін і тарифів на внутрішньому ринку.».

3. В першому абзаці частини першої статті 3 слова «вільної добросовісної конкуренції» замінити словами «пріоритету суспільних інтересів»:

«1. Ринок природного газу функціонує на засадах пріоритету суспільних інтересів, вільної добросовісної конкуренції, крім діяльності суб'єктів природних монополій, та за принципами:».

4. Пункт 1 частини першої статті 3 викласти в такій редакції:

«1) пріоритету забезпечення побутових споживачів та підприємств, що забезпечують населення теплом, газом за доступними та стабільними цінами, забезпечення високого рівня захисту прав та інтересів споживачів природного газу, у тому числі забезпечення першочергового інтересу безпеки постачання природного газу, зокрема шляхом збільшення об'ємів видобутку власного природного газу;».

5. Додати до частини першої статті 3 пункт 2 такого змісту:

«2) направлення, в повному обсязі, газу, видобутого в Україні, на забезпечення потреб побутових споживачів та підприємств, що забезпечують населення теплом, а також для забезпечення потреб інших споживачів внутрішнього ринку.».

Пункти 3-10 вважати, відповідно пунктами 4-11.

6. Пункт 2 частини першої статті 3 викласти в такій редакції:

«2) вільної торгівлі природним газом та рівності суб'єктів ринку природного газу, відповідно до положень цього Закону та чинного законодавства;».

7. Пункт 4 частини першої статті 3 викласти в такій редакції:

«4) рівності прав на ввезення та вивезення природного газу на/з території України, окрім газу вітчизняного походження. Газ видобутий на території України може бути вивезений за умови його надлишків на внутрішньому ринку;».

8. Пункт 5 частини першої статті 3 викласти в такій редакції:

«5) невтручання держави у функціонування зовнішнього ринку природного газу, крім випадків, коли це необхідно для усунення вад внутрішнього ринку або забезпечення інших загальносуспільних інтересів, за умови що таке втручання здійснюється у мінімально достатній спосіб;».

9. Пункт 7 частини першої статті 3 викласти в такій редакції:

«7) недопущення та усунення обмежень конкуренції у зовнішній торгівлі природним газом, спричинених діями суб'єктів ринку природного газу, у тому числі суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання державної форми власності;».

10. Пункт 1 частини другої статті 4 викласти в такій редакції:

«1) сприяння у співпраці з регуляторними міжнародними організаціями та національними регуляторами у сфері енергетики інших держав, за виключенням правил встановлення цін і тарифів на внутрішньому ринку, становленню конкурентоспроможного єдиного ринку природного газу в рамках співпраці з державами, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, з урахуванням інтересів безпеки постачання природного газу та сталості навколишнього природного середовища, ефективному відкриттю ринку природного газу для всіх споживачів та постачальників, оптових покупців і оптових продавців держав, з якими Україна підписала відповідні міжнародні угоди (договори), за умови надлишків на внутрішньому ринку природного газу, видобутого в Україні, а також забезпечення належних умов для ефективного та надійного функціонування газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ і установок LNG з огляду на довгострокові цілі розвитку;».

11. Пункт 2 частини другої статті 4 викласти в такій редакції:

«2) розвиток конкуренції та належне функціонування регіональних (міжнародних) ринків у рамках чинного законодавства та підписаних міжнародних угод (договорів), зокрема з метою досягнення цілей, зазначених у пункті 1 цієї частини;».

12. Пункт 3 частини другої статті 4 викласти в такій редакції:

«3) усунення перешкод та обмежень для торгівлі природним газом між державами, з якими Україна підписала відповідні міжнародні договори (угоди), за умови його надлишків на внутрішньому ринку, зокрема забезпечення належного рівня транскордонного сполучення для задоволення попиту і посилення інтеграції ринків природного газу окремих держав, з якими Україна підписала міжнародні договори (угоди) у сфері енергетики, яка сприятиме транскордонній торгівлі природним газом у рамках підписаних угод (договорів);».

13. Пункт 3 частини третьої статті 4 викласти в такій редакції:

«3) затвердження та оприлюднення у встановленому порядку методології визначення граничних рівнів тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу, методологій визначення граничних рівнів тарифів на послуги розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим регульованого доступу відповідно до статті 48 цього Закону, на послуги установки LNG та встановлення (зміна) граничних тарифів, які повинні забезпечити необхідні інвестиції в газотранспортні та газорозподільні системи, газосховища, а також установку LNG;».

14. Наприкінці пункту 10 частини третьої статті 4 після слів «методологій визначення» додати слова «граничних рівнів»:

«10) моніторинг застосування тарифів, інших платежів, пов'язаних із доступом до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG або приєднанням до газотранспортної або газорозподільної системи, а також моніторинг застосування та забезпечення дотримання методологій визначення граничних рівнів таких тарифів та платежів;».

15. В кінці пункту 11 частини третьої статті 4 слова «сторін Енергетичного Співтовариства» замінити словами «з якими Україна підписала міжнародні договори (угоди) у сфері енергетики»:

«11) забезпечення дотримання операторами газотранспортних і газорозподільних систем, а також іншими суб'єктами ринку природного газу (крім споживачів) їхніх обов'язків згідно з цим Законом та іншими відповідними актами законодавства, у тому числі обов'язків щодо співпраці та взаємодії із суб'єктами ринку природного газу інших держав, з якими Україна підписала міжнародні договори (угоди) у сфері енергетики;».

16. До частини третьої статті 4 додати пункт 28 такого змісту:

«28) встановлення граничної ціни, за якою здійснюється постачання природного газу споживачам на внутрішньому ринку, граничний рівень торговельної надбавки (націнки) та рівень рентабельності при постачанні природного газу таким споживачам.».

17. До частини третьої статті 4 додати пункт 29 такого змісту:

«29) встановлення граничного рівня винагороди, що можуть отримати власники газотранспортних систем за надання відповідних послуг з користування газотранспортними і газорозподільними системами, газосховищами та установками LNG або за приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи, а також проводить моніторинг застосування та забезпечення дотримання методологій визначення її граничних рівнів;».

18. До частини третьої статті 4 додати пункт 30 такого змісту:

«30) затвердження та оприлюднення у встановленому порядку методології визначення граничного рівня винагороди власникам газотранспортних систем за надання відповідних послуг з користування газотранспортними і газорозподільними системами, газосховищами та установками LNG або за приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи.».

19. Пункти 28; 29; 30 частини третьої статті 4 вважати, відповідно, пунктами 31; 32; 33:

«31) моніторинг виконання функцій та обов'язків суб'єктами ринку природного газу відповідно до положень цього Закону та інших актів законодавства щодо доступу до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG;

32) сприяння налагодженню процесу обміну даними для забезпечення розвитку ринку природного газу;

33) інші функції, передбачені законом.».

20. У пункті 3 частини четвертої статті 4 після слів «винагороду власнику газотранспортної системи» додати слова «в обсязі, що не перевищує її граничний рівень, встановлений Регулятором»:

«3) забезпечує, щоб рівень тарифу на послуги транспортування природного газу та інших платежів, пов'язаних із доступом або приєднанням до газотранспортної системи, для такого оператора враховував винагороду власнику газотранспортної системи в обсязі, що не перевищує її, встановлений Регулятором граничний рівень, за право користування газотранспортною системою, у тому числі складовими газотранспортної системи, які були реконструйовані або поліпшені за рахунок власника газотранспортної системи за умови, що такі роботи здійснені в економічно обґрунтований спосіб;».

21. У пункті 4 частини четвертої статті 4 на початку речення після слова «встановлює» додати слова «граничний рівень тарифів»:

«4) встановлює граничний рівень тарифів на послуги транспортування природного газу та інші платежі, пов'язані з доступом або приєднанням до газотранспортної системи, з урахуванням забезпечення покриття витрат на погоджені Регулятором інвестиції та узгодженої норми прибутку.».

22. У пункті 3 частини п'ятої статті 4 в кінці абзацу вилучити слова «після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства»:

«3) ініціювати і проводити розслідування щодо функціонування ринку природного газу в Україні, приймати рішення про вжиття заходів для сприяння ефективній конкуренції на ринку природного газу та забезпечення належного функціонування ринку природного газу;».

23. У пункті 7 частини п'ятої статті 4 слова «тимчасові тарифи» замінити словами «граничний рівень тимчасових тарифів»:

«7) встановлювати (змінювати) граничний рівень тимчасових тарифів на транспортування, розподіл, зберігання (закачування, відбір) природного газу (щодо газосховищ, до яких застосовується регульований режим доступу відповідно до статті 48 цього Закону) та послуги установки LNG у разі, якщо оператор газотранспортної системи, оператор газорозподільної системи, оператор газосховища або оператор установки LNG вчасно не надав розрахунки відповідних тарифів для їх встановлення Регулятором, а також приймати рішення щодо механізму надання компенсації, якщо остаточні тарифи відрізняються від тимчасових;».

24. В пункті 3 частини шостої статті 4 після слів «належного рівня рентабельності» додати слова «але не більше ніж десять відсотків»:

«3) встановленими з урахуванням вимог цілісності газотранспортної системи виходячи із економічно обґрунтованих та прозорих витрат відповідного суб'єкта ринку природного газу та з урахуванням належного рівня рентабельності, але не більше ніж десять відсотків, а також, де це можливо, встановленими з урахуванням зіставлення з показниками аналогічних категорій регульованих цін, встановлених Регулятором для інших суб'єктів ринку природного газу, або таких, що діють на ринках природного газу інших держав.».

25. Абзац другий пункту 3 частини шостої статті 4 викласти в такій редакції:

«Тарифи на послуги транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу та послуги установки LNG повинні сприяти забезпеченню населення та підприємств, що забезпечують населення теплом, газом за доступними та стабільними цінами, ефективній торгівлі природним газом та розвитку конкуренції на ринку природного газу в межах, встановлених цим Законом, не допускати перехресного субсидіювання між замовниками, створювати економічні стимули для здійснення інвестицій та підтримання у належному стані газотранспортних та газорозподільних систем, газосховищ, установки LNG, а також покращення взаємодії і сполучення між ними.».

26. Абзац третій пункту 3 частини шостої статті 4 викласти в такій редакції:

«Тарифи на послуги транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу та послуги установки LNG для зовнішнього ринку не повинні обмежувати його ліквідність та спотворювати транскордонну торгівлю природним газом. Методології визначення таких тарифів затверджуються Регулятором не менш як за 15 днів до дати, з якої починають застосовуватися тарифи, визначені відповідно до таких методологій.».

27. На початку речення в абзаці шостому пункту 3 частини шостої статті 4 додати слово «граничні»:

«Граничні тарифи на послуги транспортування природного газу встановлюються окремо для кожної точки входу та точки виходу на підставі методології визначення тарифів на послуги транспортування природного газу на основі точок входу і точок виходу, що затверджується Регулятором.».

28. Абзаці сьомий пункту 3 частини шостої статті 4 вилучити.

29. В абзаці восьмому пункту 3 частини шостої статті 4 після слів «про встановлення» додати слово «граничних»:

«Рішення Регулятора про встановлення граничних тарифів на послуги транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу, послуги установки LNG підлягають оприлюдненню шляхом розміщення на веб-сайті Регулятора.».

30. Абзаці дев'ятий пункту 3 частини шостої статті 4 вилучити.

31. Пункт 1 та 2 частини сьомої статті 4 викласти в такій редакції:

«1) формує та реалізує державну політику в нафтогазовому комплексі з метою забезпечення населення та підприємств, що забезпечують населення теплом, газом за доступними та стабільними цінами;

2) розробляє державні цільові програми, зокрема щодо збільшення об'ємів видобутку власного природного газу, а також диверсифікації джерел його надходження;».

32. В абзаці 2 частини другої статті 5 слова «на ринкових засадах» замінити словами «на засадах пріоритету суспільних інтересів»:

«Правила, передбачені частиною першою цієї статті, повинні базуватися на засадах пріоритету суспільних інтересів, бути прозорими, недискримінаційними, заздалегідь не передбачати неможливість їхнього виконання, не спотворювати конкуренцію на ринку природного газу і не перешкоджати його розвитку. Такі правила не повинні створювати надмірного тягара для суб'єктів ринку природного газу та мінімізувати негативні наслідки для функціонування ринку природного газу.».

33. Підпункт а) пункту 2 частини другої статті 6 «Національний план дій» викласти в такій редакції:

«а) система заходів реагування, у тому числі відповідні процедури обміну інформацією. Заходи реагування мають базуватися на засадах пріоритету суспільних інтересів та, перш за все, забезпечити безпеку постачання природного газу, побутовим споживачам та підприємствам, що забезпечують населення теплом;».

34. У підпункт в) пункту 2 частини другої статті 6 «Національний план дій» в кінці речення додати такі слова «що базуються на пріоритеті суспільних інтересів»:

в) завдання та повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, а також інших суб'єктів владних повноважень, уповноважених брати участь у подоланні кризової ситуації, що базуються на пріоритеті суспільних інтересів;».

35. Пункті 4 частини другої статті 6 викласти в такій редакції:

«4) механізми співпраці з відповідальними органами інших держав, на випадок кризової ситуації;».

36. У пункті 5 частини другої статті 6 після слів «механізм та джерела» додати слово «часткової»:

«5) перелік першочергових заходів, що підлягають обов'язковому виконанню з метою поновлення надходження природного газу, тому числі, за потребою, механізм та джерела часткової компенсації витрат відповідних суб'єктів ринку природного газу.».

37. В абзаці 2 частини третьої статті 6 слова «Секретаріат Енергетичного Співтовариства» замінити словами «регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики»:

«Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, невідкладно повідомляє регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики про ухвалення рішення про необхідність вжиття тимчасових запобіжних заходів, а також про заходи, що він планує вжити відповідно до Національного плану дій. Запобіжні заходи повинні відповідати таким вимогам:».

38. У пункт 3 частини третьої статті 6 слова «сторін Енергетичного Співтовариства» замінити словами «з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики»:

«3) не створювати необґрунтовані перешкоди для руху природного газу в газотранспортних системах України та газотранспортних системах інших держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики;».

39. У пункт 4 частини третьої статті 6 слова «сторони Енергетичного Співтовариства;» замінити словами «з якою Україна підписала відповідні міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики»:

«4) не створювати ймовірну істотну загрозу безпеці постачання природного газу іншій державі, з якою Україна підписала відповідні міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики;».

40. В абзаці 1 пункту 5 частини третьої статті 6 слова «сторони Енергетичного Співтовариства» замінити словами «з якою Україна підписала міжнародні договори (угоди) у сфері енергетики»:

«5) не обмежувати доступ до газотранспортних систем або газосховищ України для замовників, створених відповідно до законодавства іншої держави, з якою Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, якщо надання такого доступу є технічно можливим та безпечним.».

41. В абзаці 2 пункту 5 частини третьої статті 6 слова «Секретаріат Енергетичного Співтовариства» замінити словами «національних регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики»:

«У визначених законом випадках центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, вживає заходів, не передбачених Національним планом дій, про що невідкладно повідомляє Регулятора та національних регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.».

42. В частині четвертій статті 6 слова «голову Координаційної Групи Енергетичного Співтовариства з питань безпеки постачання» замінити словами «регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики»:

«4. У разі якщо вжиття тимчасових запобіжних заходів на національному рівні не забезпечить врегулювання кризової ситуації, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, зобов'язаний повідомити регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, для вжиття необхідних заходів на міжнародному рівні.».

43. В абзаці 1 частини п'ятої статті 6 слово «ринкових» замінити словом «основних»:

«5. Для цілей частин першої - четвертої цієї статті до основних заходів, що застосовуються для подолання кризової ситуації всіх рівнів, належать:».

44. В абзаці другому пункту 1 частини п'ятої статті 6 після слів «диверсифікація джерел надходження власного природного газу» додати слова «а також збільшення обсягів видобутку власного природного газу;»:

«збільшення гнучкості імпорту природного газу, забезпечення двостороннього руху природного газу, диверсифікація джерел надходження природного газу, а також збільшення обсягів видобутку власного природного газу;».

45. В першому реченні пункту 6 статті 6 слово «неринкових», замінити словом «інших»:

«6. Для цілей частин першої - четвертої цієї статті до інших заходів, що застосовуються для подолання кризової ситуації рівня надзвичайної ситуації, належать:».

46. У пункті 1 частини другої статті 7 слова «конкуренцію на ринку» замінити словами «внутрішніх споживачів ринку»:

«1) вплив заходів, передбачених статтею 6 цього Закону, на внутрішніх споживачів ринку природного газу;».

47. В частині третій статті 7 слова «Секретаріату Енергетичного Співтовариства» замінити словами «регуляторам держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики»:

«3. Електронна версія звіту, передбаченого частиною другою цієї статті, разом із його перекладом на англійську мову передається регуляторам держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, протягом 45 днів з дня розміщення звіту на веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі.».

48. В частині другій статті 8 слова «Європейського Союзу» замінити словами «відповідно до міжнародних стандартів»:

«2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, сприяє впровадженню технічних норм і норм безпеки відповідно до міжнародних стандартів.».

49. У пункті 2 статті 9 вилучити слова «після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства»:

«2. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності на ринку природного газу, пов'язаної з його транспортуванням, розподілом, зберіганням, наданням послуг установки LNG, постачанням природного газу, затверджуються Регулятором.».

50. В абзаці другому пункту 4 статті 9 вилучити слова: «і доведені до відома Секретаріату Енергетичного Співтовариства»:

«Причини відмови у видачі ліцензії повинні бути повідомлені заявнику.».

51. В абзаці першому частини першої статті 10 вилучити слова «сторін Енергетичного Співтовариства»:

«1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, зобов'язаний співпрацювати з відповідальними органами інших держав з метою налагодження механізмів дво- і багатосторонньої солідарності.».

52. В абзаці другому частини 1 статті 10 слова «сторону Енергетичного Співтовариства» замінити на слова: «з якою Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики».

«Така співпраця здійснюється, зокрема, у ситуаціях, що призвели або ймовірно призведуть до збоїв у надходженні природного газу в Україну або

іншу державу, з якою Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики. У такому разі центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, повинен створити необхідні передумови для:».

53. В частині другій статті 10 слова «Секретаріату Енергетичного Співтовариства» замінити на слова «держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики»:

«2. Інформація про заходи співпраці, передбачені цією статтею, доводиться до відома держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (угоди) у сфері енергетики.».

54. В абзаці першому частини першої статті 11 вилучити слова «після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства»:

«1. З метою забезпечення загальносупільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.».

55. В абзаці третьому частини першої статті 11 слова «сторін Енергетичного Співтовариства» замінити словами «з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики»:

«Такі обов'язки не повинні обмежувати постачальників, створених відповідно до законодавства інших держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, у праві на здійснення постачання природного газу споживачам України.».

56. До частини четвертої статті 11 додати пункт 8 такого змісту:

«8) граничну ціну, за якою здійснюється постачання природного газу побутовим споживачам та підприємств, що забезпечують населення теплом, граничний рівень торговельної надбавки (націнки) та рівень рентабельності при постачанні природного газу таким споживачам.».

57. В частині сьомій статті 11 після слів «має право на отримання» додати слово «часткової»:

«7. Суб'єкт ринку природного газу, на якого покладаються спеціальні обов'язки відповідно до частини першої цієї статті, має право на отримання часткової компенсації економічно обґрунтованих витрат, здійснених таким суб'єктом, зменшених на доходи, отримані у процесі виконання покладених на нього спеціальних обов'язків, та з урахуванням допустимого рівня прибутку відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.».

58. Частину восьму статті 11 викласти в такій редакції:

«8. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, доводить до відома регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, інформацію про заходи, вжиті на виконання цієї статті, у тому числі щодо можливих наслідків таких заходів для конкуренції на ринку природного газу України, а також на міжнародних ринках.

Оновлення інформації про заходи, вжиті на виконання цієї статті, надається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, раз на два роки, державам, з якими Україна підписала відповідні міжнародні угоди (договори).».

59. Частину другу статті 12 викласти в такій редакції:

«2. Постачання природного газу здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між постачальником та споживачем, відповідно до граничної ціни, що встановлюється Регулятором.».

Ціна природного газу складається з:

- витрат на видобування природного газу, які визначаються на підставі виробничої собівартості видобування одиниці об'єму природного газу, що розраховується відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності та вимог чинного законодавства України про бухгалтерський облік та фінансову звітність;

- витрат на виробництво природного газу, як товарної продукції, яка відповідає стандартам, що встановлені чинним законодавством України;

- витрат на транспортування природного газу до споживача;

- рівня рентабельності в розмірі не більш ніж десять відсотків.».

60. В частині четвертій статті 12 вилучити слова «після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства»:

«4. Правила постачання природного газу затверджуються Регулятором і є обов'язковими для виконання всіма постачальниками та споживачами.».

61. Назву статті 13 викласти в такій редакції:

«Стаття 13. Права та обов'язки споживача та особливості розподілу газу, видобутого в Україні».

62. Додати до статті 13 частину четверту такого змісту:

«4. «Забезпечення потреб споживачів та особливості розподілу газу, видобутого в Україні

1) Підприємства, частка держави у статутному фонді яких становить 50-100 відсотків, господарські товариства, 50-100 відсотків акцій (часток, паїв) яких перебувають у статутному фонді інших господарських товариств, відповідним пакетом акцій яких володіє держава, а також дочірні підприємства, представництва та філії таких підприємств і товариств, учасники договорів про спільну діяльність та/або особи, уповноважені договорами про спільну діяльність, укладеними за участю зазначених підприємств, щомісяця здійснюють продаж усього природного газу, який є товарною продукцією, видобутого на підставі спеціальних дозволів на користування надрами в межах території України, континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони, для задоволення потреб побутових споживачів та підприємств, які забезпечують населення теплом, а також для формування ресурсу природного газу для таких споживачів. При цьому ціна на такий газ не повинна перевищувати собівартість видобутку та транспортування газу більш ніж на 10 відсотків.

2) Підприємства, частка держави у статутному фонді яких відсутня, або становить менше 50 відсотків, господарські товариства, менше 50 відсотків акцій (часток, паїв) яких перебувають у статутному фонді інших господарських товариств, відповідним пакетом акцій (часток, паїв), яких володіє держава, а також дочірні підприємства, представництва та філії таких підприємств і товариств, учасники договорів про спільну діяльність та/або особи, уповноважені договорами про спільну діяльність, укладеними за участю зазначених підприємств, щомісяця здійснюють продаж усього природного газу, який є товарною продукцією, видобутого на підставі спеціальних дозволів на користування надрами в межах території України, континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони, для потреб внутрішнього ринку України, а також для формування ресурсу природного газу для такого ринку, за ціною, яка не повинна перевищувати собівартість видобутку та транспортування газу більш як на 10 відсотків.

3) Потреби споживачів у природному газі задовольняються:

- з ресурсів природного газу, видобутого газодобувними підприємствами, що зазначені у частинах першій та другій цієї статті за роздрібними цінами (без урахування податку на додану вартість, тарифів на транспортування та розподіл природного газу), встановленими Регулятором, виходячи із економічно обґрунтованих і прозорих витрат таких підприємств та з урахуванням рівня рентабельності, що встановлюється Регулятором відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

- з ресурсів природного газу підприємств, що зазначені у частинах першій та другій цієї статті, закачаних до газових сховищ у неопалювальний період, за роздрібними цінами (без урахування податку на додану вартість, тарифів на розподіл природного газу), встановленими Регулятором. Регулятор встановлює роздрібні ціни за вартістю закупівлі природного газу

для зберігання у період, що передує опалювальному, та враховують тариф на транспортування, зберігання (закачування, відбір) природного газу.

4) Надлишки природного газу, видобутого в Україні, можуть бути експортовані закордон, за цінами, що встановлюються на відповідних зовнішніх ринках.».

Частину четверту статті 13, вважати, відповідно, частиною п'ятою.

63. Додати до частини третьої статті 15 новий абзац такого змісту:

«Ціна природного газу складається з:

- витрат на видобування природного газу, які визначаються на підставі виробничої собівартості видобування одиниці об'єму природного газу, що розраховується відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності та вимог чинного законодавства України про бухгалтерський облік та фінансову звітність;

- витрат на виробництво природного газу, як товарної продукції, яка відповідає стандартам, що встановлені чинним законодавством України;

- витрат на транспортування природного газу до споживача;

- рівня рентабельності в розмірі не більш ніж десять відсотків.».

64. В частині четвертій статті 15 вилучити слова «після консультацій з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства»:

«4. Регулятор затверджує правила для постачальника «останньої надії» і типовий договір постачання природного газу постачальником «останньої надії».».

65. В частині першій статті 17 слова «а також Секретаріату Енергетичного Співтовариства» вилучити:

«1. Оптовий продавець зобов'язаний зберігати протягом п'яти років та надавати на вимогу суб'єктів владних повноважень, інформацію про всі операції на підставі договорів купівлі-продажу природного газу з оптовими покупцями, постачальниками, операторами газотранспортних систем, операторами газосховищ та оператором установки LNG в такому обсязі: строк дії відповідного договору, обсяг операції, дата та час здійснення операції, ціна, а також загальні умови поставки та оплати, реквізити оптового покупця або постачальника, стан розрахунків.».

66. У пункті 6 частини другої статті 22 вилучити слова «зокрема держав - сторін Енергетичного Співтовариства»:

«6) співпрацювати з іншими операторами газотранспортних систем України та операторами газотранспортних систем інших держав, у тому числі шляхом досягнення операційних домовленостей, з метою створення

регіональних (міжнародних) ринків природного газу, а також співпрацювати з національними регуляторами енергетики цих держав;».

67. Наприкінці частини п'ятої статті 22 вилучити слова: «зокрема держав - сторін Енергетичного Співтовариства»:

«5. З урахуванням прогнозних показників попиту на послуги транспортування природного газу і технічних можливостей газотранспортної системи оператор газотранспортної системи зобов'язаний вживати всіх обґрунтованих і можливих заходів для забезпечення належного рівня сполучення газотранспортних систем України з газотранспортними системами інших держав.».

68. Частину шосту статті 22 викласти в такій редакції:

«6. Оператор газотранспортної системи зобов'язаний співпрацювати з іншими операторами газотранспортних систем України, а також з операторами газотранспортних систем інших держав, з метою гармонізації правил балансування та усунення перешкод для транскордонної торгівлі природним газом, а також створення передумов для проведення біржових торгів природним газом для зовнішнього ринку відповідно до положень цього Закону.».

69. Абзац другий частини першої статті 24 викласти в такій редакції:

«У разі якщо запит на сертифікацію подає суб'єкт господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), з якими Україна не підписала міжнародних угод (договорів) у сфері енергетики, або сама держава (держави), з якими Україна не підписала відповідних міжнародних угод (договорів), процедура сертифікації здійснюється відповідно до вимог цієї статті з урахуванням особливостей, передбачених статтею 26 цього Закону.».

70. Частину п'яту статті 24 вилучити.

71. Пункт 3 частини другої статті 25 викласти в такій редакції:

«3) отримання обґрунтованої вимоги від регуляторних органів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.».

72. Вилучити частину восьму статті 25.

73. Викласти статтю 26 в такій редакції:

«Стаття 26. Сертифікація суб'єкта господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), з якими Україна не підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, або держава (держави), з якими Україна не підписала відповідні міжнародні угоди (договори)

1. У разі якщо запит на сертифікацію подає суб'єкт господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), з якими

Україна не підписала міжнародні угоди у сфері енергетики, або держава (держави), з якими Україна не підписала відповідні міжнародні угоди, Регулятор повідомляє про це регуляторів держав, з якими Україна підписала відповідні міжнародні угоди.

2. Регулятор приймає попереднє рішення про відмову у сертифікації суб'єкта господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), з якими Україна не підписала міжнародні угоди у сфері енергетики, або держава (держави), з якими Україна не підписала відповідні міжнародні угоди, якщо:

1) такий суб'єкт не виконує вимоги про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачені цим Законом;

2) прийняття рішення про сертифікацію такого суб'єкта зашкодить безпеці постачання природного газу України або державам, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики з урахуванням:

а) прав та обов'язків, передбачених в міжнародних угодах щодо відповідної держави, з якою Україна не підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, на підставі норм міжнародного права, зокрема міжнародних угод (договорів) з питань безпеки постачання природного газу, сторонами яких є Україна та відповідна держава;

б) прав та обов'язків України щодо відповідної держави, з якою Україна не підписала міжнародні угоди у сфері енергетики, на підставі міжнародних договорів України, укладених з такою державою;

в) прав та обов'язків, взятих на себе Україною на підставі міжнародних договорів у сфері енергетики, за виключенням зобов'язань щодо встановлення цін і тарифів на внутрішньому ринку;

г) інші факти та обставини, що стосуються такого суб'єкта та/або держави (держав), з якою Україна не підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, та мають значення для визначення відповідності такого суб'єкта вимогам про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбаченим цим Законом.

3. Регулятор має право запитувати у центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, та інших суб'єктів владних повноважень висновки щодо питань, зазначених у частині другій цієї статті. Регулятор враховує такі висновки під час ухвалення рішення про сертифікацію або про відмову у сертифікації.

4. Остаточне рішення про сертифікацію суб'єкта господарювання, контроль над яким здійснюють особа (особи) з держави (держав), з якими Україна не підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, або держава (держави), з якими Україна не підписала відповідні міжнародні

угоди, оприлюднюється у порядку, передбаченому частиною сьомою статті 24 цього Закону.

5. Регулятор приймає остаточне рішення про відмову у сертифікації суб'єкта господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), з якими Україна не підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, або держава (держави), з якими Україна не підписала відповідні міжнародні угоди, без врахування висновку регуляторів держав, з якими Україна підписала відповідні міжнародні угоди, якщо прийняття рішення про сертифікацію такого суб'єкта створює загрозу для безпеки постачання природного газу України чи становить загрозу інтересам національної безпеки України.».

74. В частині дев'ятій статті 31 вилучити речення «Контролер надає свій щорічний звіт Секретаріату Енергетичного Співтовариства.»:

9. Контролер регулярно звітує перед Регулятором у письмовій формі та має право регулярно звітувати в усній або письмовій формі перед органами оператора газотранспортної системи, зокрема загальними зборами учасників/акціонерів, наглядовими органами, виконавчим органом.

75. Частину другу статті 34 викласти в такій редакції:

«2. Правила розподілу потужності газотранспортної системи повинні:

1) передбачати пріоритет забезпечення побутових споживачів та підприємств, що забезпечують населення теплом, газом за доступними та стабільними цінами, забезпечення високого рівня захисту прав та інтересів споживачів природного газу, у тому числі забезпечення першочергового інтересу безпеки постачання природного газу.

2) створювати економічні стимули для ефективного використання технічної потужності газотранспортної системи, розвитку нової газової інфраструктури та збільшення обсягів транскордонної торгівлі природним газом.

Такі правила мають відповідати потребам суб'єктів ринку природного газу відповідно до положень цього Закону, а також бути співмірними з діяльністю організованих точок торгівлі природним газом.

Такі правила мають розроблятися з урахуванням правил доступу до газотранспортних систем держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.».

76. В частині третій статті 36 слова: «Секретаріату Енергетичного Співтовариства» замінити словами: «регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.»:

«3. Оператор газотранспортної системи зобов'язаний зберігати інформацію, передбачену частиною першою цієї статті, протягом п'яти років

з дня її розміщення та надавати її на запит суб'єктів владних повноважень або регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.».

77. Додати до частини п'ятої статті 38 слова такого змісту: «відповідно до правил, встановлених цим Законом та Регулятором.»:

«5. Оператор газорозподільної системи придбаває енергоресурси, необхідні для здійснення своєї господарської діяльності, у недискримінаційний та прозорий спосіб, відповідно до норм і правил, встановлених цим Законом та Регулятором.».

78. До абзацу 1 частини 1 статті 40 в кінці речення додати слова такого змісту: «відповідно до правил встановлених Регулятором та пріоритету забезпечення населення та підприємств, що забезпечують населення теплом, газом за доступними та стабільними цінами, забезпечення високого рівня захисту прав та інтересів споживачів природного газу.»:

«1. Розподіл природного газу здійснюється на підставі та умовах договору розподілу природного газу в порядку, передбаченому кодексом газорозподільних систем та іншими нормативно-правовими актами, відповідно до правил встановлених Регулятором та пріоритету забезпечення побутових споживачів та підприємств, що забезпечують населення теплом, газом за доступними та стабільними цінами, забезпечення високого рівня захисту прав та інтересів споживачів природного газу.».

79. В частині другій статті 43 слова «Секретаріату Енергетичного Співтовариства» замінити словами: «регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.»:

«2. Оператор газорозподільної системи зобов'язаний зберігати інформацію, передбачену частиною першою цієї статті, протягом п'яти років з дня її розміщення та надавати її на запит суб'єктів владних повноважень або регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.».

80. Додати до першого речення частини першої статті 48 слова такого змісту: «відповідно до граничної ціни та правил, встановлених цим Законом і Регулятором.»:

«1. Згідно з режимом договірної доступу вартість послуг зберігання (закачування, відбору) природного газу визначається між оператором газосховища і замовником за згодою сторін, відповідно до граничної ціни та правил, встановлених цим Законом і Регулятором. Під час переговорів про укладення договору про надання послуг зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим договірної доступу, сторони зобов'язані діяти добросовісно.».

81. В частині другій статті 48 після слова «доступу» додати слово «граничні»:

«2. Згідно з режимом регульованого доступу граничні тарифи на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу затверджуються Регулятором.».

82. Частину другу статті 51 викласти в такій редакції:

«2. Правила розподілу потужності газосховища повинні:

1) виходити з пріоритету забезпечення побутових споживачів та підприємств, що забезпечують населення теплом, газом за доступними та стабільними цінами, забезпечення високого рівня захисту прав та інтересів споживачів природного газу.

2) відповідати потребам суб'єктів ринку природного газу, зокрема організованих ринків природного газу, а також бути співмірними з діяльністю організованих точок торгівлі природним газом відповідно до чинного законодавства.

Такі правила мають розроблятися з урахуванням правил доступу до газотранспортних систем держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.».

83. В частині третій статті 52 слова «Секретаріату Енергетичного Співтовариства», замінити словами «держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.»:

«3. Оператор газосховища зобов'язаний зберігати інформацію, визначену цією статтею, протягом п'яти років з дня її розміщення та надавати її у відповідь на запит суб'єктів владних повноважень або держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.».

84. Частину п'яту статті 54 викласти в такій редакції:

«5. У разі якщо передбачено, що новий об'єкт буде знаходитися на території більш як однієї держави - з якою Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, під час прийняття рішення відповідно до частини першої цієї статті Регулятор зобов'язаний співпрацювати з національними регуляторами енергетики таких держав (далі - зацікавлені національні регулятори енергетики).

Протягом шести місяців з дня подання інвестором останнього звернення до зацікавлених національних регуляторів енергетики (у тому числі Регулятора) на підставі норм чинного законодавства та відповідних міжнародних угод (договорів), Регулятор розглядає звернення інвестора.

У разі якщо протягом вищезазначеного строку Регулятор не досягне консенсусу із зацікавленими національними регуляторами енергетики щодо

спільного рішення з питань, передбачених частинами першою - четвертою цієї статті, Регулятор зобов'язаний прийняти власне рішення, відповідно до статті 58 цього Закону та норм чинного законодавства.».

85. Абзац перший та другий частини шостої статті 54 викласти в такій редакції:

«6. Регулятор повідомляє регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики про всі запити, надані відповідно до частини першої цієї статті.

Рішення Регулятора, прийняте відповідно до частини першої цієї статті, надається регуляторам держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики разом із такою супровідною інформацією:».

86. Частину сьому та восьму статті 54 вилучити.

87. Статтю 55 Закону вилучити. Статті 56-59 вважати, відповідно, статтями 55-58.

88. В частині другій статті 56 слова «Секретаріату Енергетичного Співтовариства» замінити словами «регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики»:

«2. Заходи, передбачені частиною першою цієї статті, доводяться до відома регуляторів держав, з якими Україна підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики.».

89. Частину третю Розділ VII «Прикінцеві та перехідні положення» викласти в такій редакції:

«3. До 1 червня 2016 року санкції за порушення вимог пункту 5 частини другої статті 22, статей 23-31 цього Закону не застосовуються, тоді як до суб'єкта господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), з якими Україна не підписала міжнародні угоди (договори) у сфері енергетики, або сама держава (держави), з якими Україна не підписала відповідні угоди (договори), санкції за порушення зазначених вимог не застосовуються до 1 січня 2017 року.».

II. Прикінцеві положення

1. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законодавчих актів, що впливають із цього Закону.

2. До 1 травня 2022 року Кабінету Міністрів України, центральним органам виконавчої влади, Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг:

- забезпечити прийняття та затвердження нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;
- забезпечити перегляд і скасування своїх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

3. Цей Закон набирає чинності з 1 травня 2022 року.

**Голова Верховної Ради
України**

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Шпак Любов Олександрівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000036362F0043C18E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 395д9/1-2021/388752 від 14.12.2021

758161